

Aan

RvB, Fred Paling, Titus Livius, Peter Ploegsma, André Timmermans, Jaco Coster

Cc

Jan Stalman

Datum

5 december 2007

Van

KENNISCENTRUM,

Peter Rijsburger

T (020) 687 1956

Peter.Rijsburger@uwv.nl

Ed Berendsen

T (020) 687 1625

Ed.Berendsen@uwv.nl

Onderwerp

KM 07/19 ZW ramingen 2007-III

Puntsgewijze samenvatting van de belangrijkste signalen

- *Onder invloed van de realisaties zijn de ramingen van de uitkeringsjaren voor 2007 en 2008 met ruim 4.000 (3,4%) verhoogd. Deze bijstelling is vooral het gevolg van een bijstelling van de raming van de uitkeringsjaren bij de uitzendkrachten, ziekte als gevolg van zwangerschap en de zieke werklozen.*
- *De toekenningen en meldingen zijn op basis van de realisaties verlaagd. Dit is vooral het gevolg van een geringere toename bij de uitzendkrachten.*

Inleiding

Ten behoeve van de begrotingscyclus en de fonds- en premienota's wordt periodiek een raming gemaakt van de volumeontwikkeling van de sociale zekerheidswetten. Daarin worden de beleidsuitgangspunten, de macro-economische ontwikkeling van het CPB en de realisaties bij de verschillende wetten verwerkt. De beleidsuitgangspunten worden in overleg tussen SZW en UWV vastgesteld. Dat is eerder dit jaar gebeurd. Bij het opstellen van de ramingen zijn de realisaties tot en met het derde kwartaal van 2007 verwerkt. De belangrijkste wijzigingen zijn dat de ramingen van de uitkeringsdagen en uitkeringsjaren (ofwel het aantal uitkeringsdagen gedeeld door 260) voor enkele vangnetgroepen (opnieuw) naar boven zijn bijgesteld. De toekenningen zijn juist neerwaarts bijgesteld, voornamelijk als gevolg van een minder sterke groei bij de uitzendkrachten.

De opbouw van dit memo is als volgt. In de hoofdtekst worden de ramingen per vangnetgroep besproken. Voor de opbouw van de prognoses wordt een vaste procedure gehanteerd. Allereerst worden één of meerdere uitgangspunten per vangnetgroep geformuleerd. Hierbij is gebruik gemaakt van CBS- en CPB-cijfers over demografische en conjuncturele ontwikkelingen en informatie met betrekking tot WW- en WAO/WIA-ontwikkelingen die van invloed zijn op de vangnetgroepen. Vervolgens worden deze uitgangspunten vertaald in een prognose per vangnetgroep. Hierbij worden de volgende vangnetgroepen onderscheiden: zieke werklozen, uitzendkrachten, overige flexwerkers, ziekte als gevolg van zwangerschap, zwangerschapsverlof (wazo), herintredende wao'ers, vrijwillig verzekerden en overige groepen, waaronder orgaandonoren. In bijlage A wordt het economische beeld geschetst.

Uitgangspunten bij de ramingen

De uitgangspunten voor de ontwikkeling van de toekenningen en uitkeringsdagen zijn hieronder weergegeven.

- De invoering van de doorbetaling WW gedurende de eerste 13 weken van de ziekteperiode (dwbz) per 1 mei 2007 leidt tot een afname van het aantal toekenningen en uitkeringsdagen bij de groep zieke WW'ers. Dit effect is verwerkt in de volumeraming voor deze vangnetgroep. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het aantal meldingen niet door dwbz wordt beïnvloed. In paragraaf 2 van dit memo is zowel de raming voor zieke WW'ers inclusief als exclusief het dwbz-effect opgenomen.
- Voor de zieke werklozen is indirect rekening gehouden met voorgenomen wetswijzigingen in de WW en WAO/WIA. Deze wijzigingen zijn opgenomen in de notitie WW Begrotingsramingen zomer 2007 (augustus 2007) en AO Begrotingsramingen ramingen zomer 2007 (augustus 2007) van het Kenniscentrum. Voor de WW betreft dit de aangepaste referentie-eis, beperking van de verwijtbaarheidstoets en beperking van de WW-duur. Daarnaast zijn de effecten van VLZ, aSB en WIA meegenomen in de WW prognose.
- Demografische ontwikkelingen zijn meegenomen bij de wazo en ziekte tengevolge van zwangerschap. Verder is rekening gehouden met de werkgelegenheidsontwikkeling en de ontwikkeling van de arbeidsparticipatie van vrouwen. Bij de groep zieke tengevolge van zwangerschap is rekening gehouden met een stijging van de gemiddelde duur in 2007.
- Bij de zieke werklozen, uitzendkrachten en overige flexwerkers zijn conjuncturele ontwikkelingen van belang. De conjuncturele opleving leidt tot minder toekenningen en uitkeringsdagen van zieke werklozen. Voor de uitzendkrachten wordt in 2007 een verdere stijging verwacht en in 2008 een stabilisatie. Voor de overige flexwerkers is voor 2007 en 2008 een lichte toename verondersteld.
- Voor de kleinere vangnetgroepen is in 2008 uitgegaan van een stabilisatie ten opzichte van 2007. Het betreft de vrijwillig verzekerden, orgaandonoren en niet in te delen personen.
- Voor alle vangnetgroepen is uitgegaan van een gelijkblijvende toekenningsfrequentie en gemiddelde verzuimduur in 2008.
- Voor de middellange termijn is de ontwikkeling van de toekenningen uitkeringsdagen aangegeven uitgaande van een stabilisatie vanaf 2009, met uitzondering van de groep zieke werklozen. Voor deze groep is gebruik gemaakt van de ramingen uit de notitie WW Begrotingsramingen zomer 2007 van het Kenniscentrum.

Realisaties eerste drie kwartalen 2007

De realisaties van de eerste drie kwartalen van 2007 volgen in grote lijnen de geraamde ontwikkeling voor 2007. Dit geldt voor de groepen zieke in verband met zwangerschap, overige flexwerkers en zwangere vrouwen. De uitzendkrachten stijgen minder hard dan was verwacht, terwijl de herintredende wao'ers zelfs een lichte daling vertonen bij de toekenningen. Het effect van dwbz is in het derde kwartaal goed zichtbaar, dat wil zeggen dat de toekenningen van de groep zieke werklozen sterk zijn gedaald. Ten aanzien van de dagen is dit effect bij deze groep minder groot. Op de omvang van het dwbz-effect komen we bij de bespreking van de ramingen per vangnetgroep terug.

In navolging van de vorige ramingen (mei en augustus 2007) is voor de raming van de toekenningen in dit memo gebruik gemaakt van tellingen die uitsluitend betrekking hebben op toegekende betalingen. Door uit te gaan van toekenningen wordt aansluiting gevonden bij de toekenningen in 2005 die volgens dezelfde definitie zijn geteld. De meldingen, bestaande uit toekenningen en herstelmeldingen voor ingang uitkering (de zogenaamde hviu's) zijn met

behulp van een opslagfactor op de toekenningen geraamd. Deze factor is in 2007 en 2008 gesteld op 1,275.

Bij de raming voor 2008 van de uitkeringsdagen wordt zoveel mogelijk uitgegaan van een vergelijkbare ontwikkeling als bij de toekenningen. Dit betekent dat de gemiddelde uitkeringsduur constant wordt gehouden in de raming. Nadere analyse moet uitwijzen of deze aanname kan worden gehandhaafd. Voor deze analyse zal onder meer gebruik worden gemaakt van gegevens uit het registratiesysteem UZS dat in september 2005 is ingevoerd. Met behulp van beëindigingen van zieke vangnetters zal voor 2006 en 2007 worden nagegaan in hoeverre er verschillen in uitkeringsduur bestaan. Op verschillen tussen de ontwikkeling van toekenningen en uitkeringsdagen in 2007 komen we hieronder terug bij de bespreking van de afzonderlijke vangnetgroepen.

Ramingen

De ramingen zijn hieronder zowel op totaalniveau als per vangnetgroep weergegeven. De toekenningen, meldingen, uitkeringsdagen en uitkeringsjaren op totaalniveau staan in tabel 1 voor de periode 2007-2013. De ramingen van de toekenningen en uitkeringsdagen voor 2007 en 2008 per vangnetgroep staan in tabellen 2 en 3. Tabel 4 bevat uitkeringsjaren per vangnetgroep. De uitkeringsjaren zijn berekend door de uitkeringsdagen te delen door 260.

1. Prognose toekenningen en uitkeringsdagen ZW op totaalniveau

Bij de prognose van het aantal toekenningen en uitkeringsdagen is uitgegaan van de realisaties in 2006 en de eerste drie kwartalen van 2007.

Tabel 1. Toekenningen, uitkeringsdagen en uitkeringsjaren ZW, inclusief dwbz en meldingen, 2005-2013, aantallen x 1000

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Raming 2007-III									
Toekenningen	473,2	537,2	491,1	476,0	474,7	474,0	473,5	473,3	473,2
Uitkeringsdagen	29.419	36.444	35.739	34.501	34.121	33.881	33.757	33.733	33.733
Uitkeringsjaren	113,1	140,2	137,5	132,7	131,2	130,3	129,8	129,7	129,7
Meldingen excl. dwbz		669,2	661,1	656,3	653,1	651,1	650,0	649,8	649,8
Mutaties (%)									
Toekenningen			-8,6	-3,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Uitkeringsdagen			-1,9	-3,5	-1,1	-0,7	-0,5	-0,2	0,0
Uitkeringsjaren			-1,9	-3,5	-1,1	-0,7	-0,5	-0,2	0,0
Meldingen excl. Dwbz			-1,2	-0,7	-0,5	-0,3	-0,2	-0,0	0,0
Raming 2007-II									
Toekenningen	473,2	537,2	497,7	483,8	482,8	482,2	481,8	481,6	-
Uitkeringsdagen	29.419	36.444	34.584	33.408	33.053	32.822	32.672	32.618	-
Uitkeringsjaren	113,1	140,2	133,0	128,5	127,1	126,2	125,7	125,5	-
Meldingen excl. dwbz		669,2	673,6	669,8	666,8	664,9	663,6	663,1	-

Op grond van de recente realisatiecijfers voor 2007 zijn de ramingen voor de toekenningen en meldingen naar beneden bijgesteld. Dit geldt met name voor de uitzendkrachten. Bij de uitkeringsdagen is voor bijna alle vangnetgroepen de raming naar boven bijgesteld.

grootste bijstellingen komen voor bij uitzendkrachten, zieke werklozen, ziekte als gevolg van zwangerschap en wazo. Op totaalniveau leidt dit tot een hoger aantal uitkeringsdagen en uitkeringsjaren. In 2007 ligt het totale aantal uitkeringsjaren 4.500 hoger dan in de vorige raming en in 2008 4.200.

Voor de periode 2009-2013 is uitgegaan van een stabilisatie van de toekenningen en dagen op het niveau van 2008. De enige uitzondering hierop vormt de vangnetgroep werklozen. Voor deze groep zijn afzonderlijke ramingen opgenomen in paragraaf 2.

2. Prognose toekenningen en uitkeringsdagen ZW per vangnetgroep

De toekenningen per vangnetgroep voor de periode 2006-2008 staan in tabel 2, de uitkeringsdagen in tabel 3. In tabel 4 zijn de uitkeringsjaren opgenomen. Het effect van dwbz is in de ramingen verwerkt. Tabel 5 bevat de ontwikkeling van de toekenningen, uitkeringsdagen en uitkeringsjaren inclusief en exclusief het dwbz-effect. Hieronder volgt per vangnetgroep een toelichting op de prognoses.

Uitzendkrachten en overige flexwerkers

De conjunctuur is bepalend voor de trendmatige ontwikkeling van de toekenningen. Voor 2007 gaan wij voor de uitzendkrachten uit van een toename van 8% voor de toekenningen. Deze stijging is fors lager dan de 13% uit de vorige raming omdat de realisaties in het derde kwartaal achterblijven bij eerdere verwachtingen. Dit heeft tot gevolg dat het verwachte aantal toekenningen van ruim 197.000 in de vorige raming zeker niet zal worden gehaald, tenzij een recordaantal toekenningen van 60.000 wordt bereikt in het vierde kwartaal. De verwachting is dat dit aantal maximaal rond de 50.000 zal liggen, zodat het totale aantal toekenningen op jaarbasis uitkomt op ongeveer 190.000. Voor 2008 wordt een stabilisatie verwacht ten opzichte van 2007.

Voor de overige flexwerkers is in 2007 sprake van een toename van het aantal toekenningen ten opzichte van 2006 als gevolg van de gunstige economische ontwikkeling. Dit komt neer op bijna 29.000 toekenningen in 2007 (in 2006: 27.400). In hoeverre deze stijging wordt veroorzaakt door de groeiende werkgelegenheid of een hogere toekenningsfrequentie (of beide) is op dit moment moeilijk vast te stellen, omdat geen gegevens beschikbaar zijn over de omvang van de groep overige flexwerkers. In de raming voor 2008 is uitgegaan van een verdere toename van de werkgelegenheid met 2%. Bij een toekenningsfrequentie die in 2008 constant is verondersteld ten opzichte van 2007 betekent dit dat de toekenningen in 2008 naar verwachting met 2% stijgen.

Op basis van de realisaties in het derde kwartaal is de raming van de uitkeringsdagen voor de uitzendkrachten verder naar boven bijgesteld van 4,6 miljoen naar 4,8 miljoen. De stijging in 2007 komt daarmee uit op ongeveer 22%. In de vorige raming (augustus 2007) was dit bijna 18%. Gelet op de geringere toename van de toekenningen wijst dit erop dat de gemiddelde uitkeringsduur in 2007 is gestegen. Nadere analyse zal moeten uitwijzen of deze stijging ten gevolge van een hogere uitkeringsduur te kwantificeren is. Een van de mogelijke verklaringen is dat door de aantrekkende conjunctuur vaker minder gezonde werknemers de arbeidsmarkt betreden die langduriger ziek zijn.

De ontwikkeling bij de overige flexwerkers ligt in lijn met de verwachting en is ongewijzigd gebleven ten opzichte van de augustusraming. Voor deze groep is in 2007 van een stabilisatie ten opzichte van 2006 uitgegaan en een lichte stijging in 2008 (2%).

Wazo en ziekte als gevolg van zwangerschap

Het aantal geboorten vertoont sinds enkele jaren een daling die ook de komende jaren naar verwachting doorzet. Het aantal geboorten is in 2004 en 2005 met ruim 3% gedaald. In 2006 zet de dalende trend zich in iets mindere mate voort (1,5%). In 2007 laten de cijfers tot en met augustus een daling van het aantal geboorten met 2,4% zien ten opzichte van

dezelfde periode in 2006. Deze daling zal naar verwachting in geheel 2007 en 2008 op een vergelijkbaar percentage uitkomen (2 tot 2,5%). Gelet op de realisaties in de eerste drie kwartalen treedt naar verwachting in 2007 een stabilisatie van de toekenningen en uitkeringsdagen bij de wazo op ten opzichte van het gemiddelde niveau in de jaren 2005 en 2006. Uitgaande van een bescheiden werkgelegenheidsgroei in 2008 resulteert per saldo een stabilisatie. Hierbij is verondersteld dat de arbeidsparticipatie van vrouwen jonger dan 40 jaar stabiel blijft.

Bij ziekte als gevolg van zwangerschap is het aantal toekenningen de afgelopen jaren licht gestegen. Voor 2007 en 2008 wordt een voortzetting van deze trendmatige stijging verondersteld. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat in 2006 het aantal toekenningen eenmalig hoger ligt. Dit is het gevolg van het wegwerken van administratieve achterstanden, waardoor een overheveling van toekenningen uit 2005 naar 2006 heeft plaatsgevonden. Dit betekent dat de toekenningen in 2007 lager liggen dan in 2006. Op grond van de gerealiseerde uitkeringsdagen tot en met september 2007 lijkt er sprake te zijn van een verdergaande toename van de gemiddelde ziekteduur: het aantal uitkeringsdagen per toekenning laat een stijging zien ten opzichte van de voorgaande kwartalen. Daarnaast speelt mogelijk ook een registratie-effect in UZS een rol. Voor 2007 wordt uitgegaan van een stijging met 8% en in 2008 met 1%.

Zieke werklozen

De ontwikkeling van de vangnetgroep zieke werklozen is gerelateerd aan de ontwikkeling van het gemiddelde lopende bestand WW. Uitgaande van de meest recente CPB-ramingen van de economische groei, werkloze beroepsbevolking, loonontwikkeling en arbeidsproductiviteit heeft UWV een prognose vervaardigd van zowel de instroom, uitstroom als het lopende bestand WW. Op basis van de UWV-prognoses voor de WW is de raming voor de zieke werklozen verkregen. Hierbij is verondersteld dat de daling bij zieke werklozen minder groot is dan bij de gemiddelde werklozen, omdat de gezondere werklozen sneller uitstromen dan de minder gezonde. Het aantal toekenningen zal bij deze veronderstelling zowel in 2007 als 2008 dalen met ongeveer 10%. Dit is exclusief het dwbz-effect. Voorlopig wordt verondersteld dat de uitkeringsdagen in gelijke mate dalen als de toekenningen, zowel in 2007 als 2008. Naast de conjuncturele daling is er ook sprake van de invoering van dwbz per 1 mei 2007. Dit leidt tot een extra afname.

Op basis van uitstroomgegevens over 2005 voor de vangnetgroep zieke werklozen blijkt dat in de eerste 13 weken van de ziekteperiode ongeveer 73% is uitgestroomd. Nadat met ingang van 1 mei 2007 de regeling loondoorbetaling bij ziekte is ingegaan, betekent dit dat de eerste 13 weken geen toekenningen zw meer plaatsvinden. Voor 2007 komt dit neer op ongeveer een halvering van het aantal toekenningen. In 2008 en de volgende jaren bedraagt het effect 73%. De realisaties tot en met september 2007 geven 29.300 toekenningen aan, waarbij het aantal in het derde kwartaal nog slechts 3.500 bedraagt. Uitgaande van hetzelfde aantal toekenningen in het vierde kwartaal van 2007 komt dit voor heel 2007 uit op 32.800 toekenningen, een lichte bijstelling ten opzichte van de augustusraming (31.000).

Voor de uitkeringsdagen van de groep zieke werklozen is de omvang van het dwbz-effect geraamd op basis van de toekenningen in 2007 en 2008 en de geraamde gemiddelde uitkeringsduur in de eerste 13 weken van de ziekteperiode. Het betreft een globale raming, omdat we op dit moment geen inzicht hebben in de feitelijke gevolgen van dwbz. Hiernaar dient nog verder onderzoek te worden gedaan. In het derde kwartaal van 2007 is er sprake van een afname, maar deze is kleiner dan was verwacht: 1,9 miljoen in plaats van 1,5 miljoen dagen. De raming voor geheel 2007 wordt daarom bijgesteld van 7,5 naar 7,9 miljoen dagen. Dit leidt tot een minder grote afname ten opzichte van 2006 dan in de vorige raming. Tabel 5 bevat de ontwikkeling van de toekenningen en uitkeringsdagen tot en met 2013 inclusief en exclusief het dwbz-effect.

Nadere analyse moet uitwijzen wat de achterliggende redenen zijn voor de groter dan verwachte omvang van de uitkeringsdagen en de bijbehorende bedragen.

Herintredende wao'ers

Voor deze groep was in de vorige raming nog verondersteld dat, voornamelijk als gevolg van aSB en een grotere populatie herintredende ao'ers die bij ziekte gebruik kan maken van het vangnet, een verdere toename optreedt in 2007 en 2008. De meest recente cijfers wijzen uit dat dit niet geldt voor de toekenningen. In het derde kwartaal van 2007 ligt het aantal toekenningen op 6.400, tegenover 8.200 in het eerste en 6.900 in het tweede kwartaal. Op basis van deze aantallen wordt voor geheel 2007 zelfs een daling verwacht: 29.500 ten opzichte van 32.300 in 2006. De raming van het aantal dagen blijft ten opzichte van de augustusraming gehandhaafd en laat nog wel een stijging zien. De uiteenlopende ontwikkeling tussen toekenningen en dagen lijkt voor de herintredende wao'ers op een stijging van de gemiddelde uitkeringsduur te wijzen.

Overige vangnetgroepen

De resterende vangnetgroepen zijn relatief klein. Opvallend is dat voor deze groepen de toekenningen en uitkeringsdagen sterker stijgen dan was verwacht. Deze stijging is vermoedelijk deels het gevolg van een verschuiving tussen de verschillende vangnetgroepen in UZS die sterker doorwerkt in de kleine groepen. Verdere analyse zal dit moeten uitwijzen. Op basis van de recente cijfers is de vorige raming opwaarts bijgesteld.

Tabel 2 Toekenningen per vangnetgroep, 2005-2008 (x 1000)

	Aantal toekenningen (x 1000)				Percentages		
	2005	2006	2007 raming	2008 raming	2007 tov gemiddelde 2005/2006 raming	2007 tov 2006 raming	2008 tov 2007 raming
Zwangere vrouwen^{a)}	60,6	78,2	70,1	70,8	1,0		1,0
Uitzendkrachten	162,2	174,9	188,9	188,9		8,0	0,0
Overige flexwerkers	24,0	27,4	28,8	29,4		5,1	2,0
Zieke werklozen	72,8	67,7	32,8	16,4		-51,6	-50,0
Herintredende wao'ers	29,9	32,3	29,5	29,5		-8,6	0,0
Vrijwillige verzek.	4,5	5,2	5,4	5,4		0,0	0,0
Overige	2,9	4,5	3,6	3,6	- 2,8		0,0
Totaal excl. Wazo	356,9	390,3	359,2	344,1		-8,0	-4,2
Wazo	116,3	146,9	131,9	131,9	0,2		0,0
Totaal incl. Wazo	473,2	537,2	491,1	476,0		-8,6	-3,1

a) Ziekte als gevolg van zwangerschap

Tabel 3 Uitkeringsdagen per vangnetgroep, 2005-2008 (x 1000)

	Aantal uitkeringsdagen (x 1000)				Percentages		
	2005	2006	2007 raming	2008 raming	2007 tov gemiddelde 2005/2006 raming	2007 tov 2006 raming	2008 tov 2007 raming
Zwangere vrouwen	2.887,8	3.776,5	4.085,3	4.126,2		8,2	1,0
Uitzendkrachten	2.867,6	3.948,9	4.829,2	4.829,2		22,3	0,0
Overige flexwerkers	4.351,9	6.136,3	6.136,3	6.197,7		0,0	1,0
Zieke werklozen	7.193,1	9.627,1	7.883,5	6.543,3		-18,1	-17,0
Herintredende wao'ers	1.431,6	1.649,8	1.778,5	1.778,5		7,8	0,0
Vrijwillige verzek.	296,7	334,9	364,3	364,3		8,8	0,0
Overige	362,8	165,6	216,6	216,6	-18,0		0,0
Totaal excl. Wazo	19.391,6	25.639,0	25.293,6	24.055,7		-1,3	-4,9
Wazo	10.027,2	10.805,3	10.445,2	10.445,2	0,3		0,0
Totaal incl. Wazo	29.418,8	36.444,2	35.738,8	34.500,8		-1,9	-3,5

Tabel 4 Uitkeringsjaren per vangnetgroep, 2005-2008 (x 1000)

	Aantal uitkeringsjaren (x 1000)				Percentages		
	2005	2006	2007 raming	2008 raming	2007 tov gemiddelde 2005/2006 raming	2007 tov 2006 raming	2008 tov 2007 raming
Zwangere vrouwen	11,1	14,5	15,7	15,9		8,2	1,0
Uitzendkrachten	11,0	15,2	18,6	18,6		22,3	0,0
Overige flexwerkers	16,7	23,6	23,6	23,8		0,0	1,0
Zieke werklozen	27,7	37,0	30,3	25,2		-18,1	-17,0
Herintredende ao'ers	5,5	6,3	6,8	6,8		7,8	0,0
Vrijwillige verzek.	1,1	1,3	1,4	1,4		8,8	0,0
Overige	1,4	0,6	0,8	0,8	-18,0		0,0
Totaal excl. Wazo	74,6	98,6	97,3	92,5		-1,3	-4,9
Wazo	38,6	41,6	40,2	40,2	0,3		0,0
Totaal incl. Wazo	113,1	140,2	137,5	132,7		-1,9	-3,5

Tabel 5 Toekenningen en uitkeringsdagen zieke WW'ers, inclusief en exclusief effect van dwbz, 2005-2013 (x 1000)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Inclusief dwbz									
Toek.	72,8	67,7	32,8	16,2	15,1	14,4	14,0	13,8	13,8
Mut. (%)				-50,6	-6,8	-4,6	-2,8	-1,4	0,0
Uitk. Dag.	7.193,1	9.627,1	7.883,5	6.543,3	6.163,8	5.923,4	5.799,0	5.775,8	5.775,8
Mut. (%)				-17,0	-5,8	-3,9	-2,1	-0,4	0,0
Exclusief dwbz									
Toek.	72,8	67,7	61,6	55,5	52,2	50,2	49,2	49,0	49,0
Mut. (%)			-9,0	-10,0	-5,8	-3,9	-2,1	-0,4	0,0
Uitk. Dag.	7.193,1	9.627,1	8.760,6	7.884,6	7.427,3	7.137,6	6.987,7	6.959,8	6.959,8
Mut. (%)			-9,0	-10,0	-5,8	-3,9	-2,1	-0,4	0,0

Bijlage A: Economische beeld

De prognoses van de volumina zijn mede gebaseerd op de economische ontwikkeling. De economische ontwikkeling beïnvloedt de verzekerde populatie en de ontwikkeling van de werkloosheid. De belangrijkste economische grootheden die de grondslag vormen voor de verschillende basisprojecties zijn opgenomen in tabel A.1.

Met nadruk wijzen we erop dat de prognose voor 2009-2013 geen echte prognose is. De gebruikte macro economische grootheden zijn middellange termijn gemiddelden. Voor een reële prognose voor 2009 moet we wachten tot de presentatie van het Centraal Economische Plan door het CPB in het voorjaar van 2008.

Tabel A.1 Uitgangspunten economische ontwikkeling voor de periode 2004 – 2013 (jaarlijkse groei in procenten)

Grootheden	2005	2006		2007		2008		2009-2013
		vorige	nieuw	vorige	nieuw	vorige	nieuw	
Bruto binnenlands product	1,5	3,0	3,0	2,7	2,75	2,5	2,5	1,8
Uitvoer (excl. energie)	6,7	7,9	8,4	7,0	7,5	7,5	7,75	
Inflatie	1,7	1,1	1,1	1,7	1,75	2,4	2,0	1,4
Loonsom, marktsector	1,4	1,3	2,4	2,5	2,5	4,5	4,5	3,8
Investerings, excl. Woningen	1,4	6,4	10,0	2,75	5,25	4,5	4,75	
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	-0,3	1,8	1,8	1,7	2,25	0,8	1,0	1)
Werkgelegenheid (personen)	0,0	2,3	2,2	2,25	2,25	1,25	1,25	
Werkloze beroepsbevolking (x1000)	483	413	413	340	340	315	310	2)

Bron: CPB, MEV 2008 en Actualisatie economische verkenning 2008-2011. De CPB ramingen lopen tot en met 2011, voor 2012 en 2013 is uitgegaan van hetzelfde niveau als in 2011.

1) Het CPB verwacht nog een lichte toename in 2009 van 0,2% en daarna vrijwel een stabilisatie.

2) De werkloosheid daalt in 2009 tot 306.000, om vervolgens weer toe te nemen tot 318.000 in 2010 en 329.000 in 2011.

Conjunctuur in 2007-2008

Voor 2007 en 2008 zijn de economische vooruitzichten gunstig, zij het dat groei van het BBP een fractie lager ligt dan in 2006. Uit cijfers van het CBS blijkt dat de groei van het bbp in het tweede kwartaal van 2007 2,6% bedraagt¹. Dit is vrijwel gelijk aan de groei in het eerste kwartaal. Het beeld van de conjunctuur is eind oktober 2007 nog steeds goed².

Omslag ontwikkeling werkgelegenheid en werkloosheid zet door in 2007 en 2008

De werkgelegenheid in de marktsector stijgt in 2007 naar verwachting met meer dan 2%. In 2008 vlakt deze stijging wat af, maar omdat de werkgelegenheid sneller toeneemt dan het arbeidsaanbod blijft de werkloosheid dalen, tot 4% in 2008.

Opgemerkt moet worden dat de gevolgen van de turbulenties op de financiële markten nog niet in de economische grootheden zijn verwerkt. Voor de komende periode bestaat daarom een serieus risico dat de economische verwachtingen in negatieve zin worden bijgesteld.

Conclusie: Het CPB heeft de groeiverwachtingen slechts licht bijgesteld ten opzichte van de vorige prognose, dus de economische vooruitzichten voor Nederland blijven naar verwachting tot eind 2008 gunstig. Door de turbulenties op financiële markten zijn de onzekerheden echter toegenomen.

¹ CBS, De Nederlandse conjunctuur - 2007, aflevering 4, september 2007

² CBS, Conjunctuurklok, oktober 2007

Overzicht KENNISMEMO'S

2005

- 05/01 Eigen risicodragers WAO/WIA
- 05/02 RWI rapport "de weg terug: van arbeidsongeschiktheid naar werk
- 05/03 Reintegratiemarkt en UWV in vogelvlucht
- 05/04 Doorstroom van WW naar WWB per regio
- 05/05 Stelselherzieningen in WW sinds 2003 [artikel in W&I]
- 05/06 WW kwartaalramingen 2005 IV
- 05/07 AO Kwartaalramingen 2005 IV

2006

- 06/01 ZW Kwartaalramingen 2005 IV
- 06/02 Werkloosheid in de regio Haaglanden
- 06/03 Ontwikkelingen bij WAJONG
- 06/04 Vraaggericht re-integreren en arbeidsmarktprognoses [artikel in W&I]
- 06/05 Startnotitie WAJONG
- 06/06 WW Kwartaalramingen 2006 I
- 06/07 AO Kwartaalramingen 2006 I
- 06/08 Dossierstudie WIA 80-100
- 06/09 WIA Kwartaalramingen 2006 I
- 06/10 ZW Kwartaalramingen 2006 I

- 06/11 Vaststelling en evaluatie van effectiviteit van reïntegratiemaatregelen voor WW cliënten
- 06/12 Eerste verkenningen WIA
- 06/13 Steekproeftrekking onderzoek zittend bestand WW
- 06/14 Uitstroomkansen in WIA
- 06/15 Klantontwikkelingen UWV
- 06/16 Herbeoordeling van werkende WAO'ers
- 06/17 Re-integratie na herbeoordeling [artikel in het blad **re-integratie**]
- 06/18 Instroom in WW na ontslag van werknemers met Wiw- of ID-baan
- 06/19 WW Kwartaalramingen 2006 II
- 06/20 AO Kwartaalramingen 2006 II

- 06/21 ZW Kwartaalramingen 2006 II
- 06/22 De oudere werknemer [artikel W&I]
- 06/23 Klachten; stand van zaken en benchmark met andere publieke instellingen
- 06/24 Witte fraude bij jongeren
- 06/25 Langdurige werkloosheid [artikel in W&I]
- 06/26 Duurzaamheid plaatsingen [artikel in W&I]
- 06/27 Startnotitie vangnet ZW
- 06/28 Zittend Bestand WW: Indicaties voor re-integratiekansen en handavingsrisico's
- 06/29 Ontwikkelingen bij gemeenten na invoering van de WWB
- 06/30 Een jaar WIA; de balans [artikel in ESB]

2007

- 07/01 Doorstroom van WW naar bijstand (WWB), 2003-2010
- 07/02 Indicatieve quick scan participatiepotentieel UWV klanten
- 07/03 Tussenrapportage dossieronderzoek Wajong
- 07/04 WIA monitor WGA; eerste meting
- 07/05 Geactualiseerde raming re-integratiepotentieel UWV klanten
- 07/06 Voorjaarsraming WW
- 07/07 Voorjaarsraming AO
- 07/08 Voorjaarsraming ZW
- 07/09 De groep 35-min in kaart gebracht
- 07/10 Over slaagpercentages en re-integratiedoelstellingen; schattingen en overwegingen

- 07/11 **WIA monitor vangnet; eerste meting [eerdaags te verschijnen]**
- 07/12 **Stand van zaken onderzoek Zittend Bestand WW**
- 07/13 **Resultaten onderzoek zitten bestand [eerdaags te verschijnen]**
- 07/14 ZW Raming 2007-II
- 07/15 AO Raming 2007-II
- 07/16 WW Raming 2007-II
- 07/17 Effectiviteit re-integratie AG cliënten
- 07/18 Samenvatting dossieronderzoek Wajong